

Silmän sarkoidoosi

Lääkärikirja Duodecim

28.12.2021

Silmätautien erikoislääkäri Matti Seppänen

- Sarkoidoosin syyt
- Sarkoidoosin oireet
- Taudin toteaminen
- Hoito
- Kirjallisuutta

Keskeistä

- Sarkoidoosi on tulehduksellinen sairaus, jonka syy on tuntematon.
- Sarkoidoosi voi esiintyä myös silmän alueella. Sarkoidoosissa eri elimiin muodostuu pieniä tulehdussolukertymiä, joita kutsutaan granuloomiksi.
- Silmän sarkoidoosi voi esiintyä yhdessä tai useammassa osassa silmää. Sarkoidoosi voi esiintyä silmän suonikalvoston tulehduksena eli uveiittina, silmän kovakalvon tulehduksena eli skleriittinä tai kovakalvoa ympäröivän sidekudoksen tulehduksena eli episkleriittinä. Sarkoidoosi voi aiheuttaa myös sidekalvon granuloomia ja kyynelrauhasten laajentumista.
- Silmälääkärin tekemä tarkastus sarkoidoosipotilaalle on aiheellinen vähintään kertaalleen, vaikka silmäoireita ei olisikaan.

Sarkoidoosin syyt

[Sarkoidoosin](#) aiheuttajaa ei tiedetä. Jotkin ulkoiset tekijät saattavat olla vaikuttamassa taudin syntyyn. Virukset tai bakteerit saattavat olla taudin synnyn taustalla, mutta myös muut ympäristöön liittyvät syyt voivat olla mahdollisia.

Sarkoidoosin oireet

Kaikki sarkoidoosia sairastavat eivät saa silmäoireita. Silmän alueen sarkoidoosissa oireina voivat olla näöntarkkuuden alentuminen, silmien ärsytysoireet (kuivasilmäisyys, hiekan tunne), silmien liikehäiriöt ja kaksoiskuvat.

Silmän sarkoidoosin aiheuttama pitkäaikainen tulehdustila voi johtaa [glaukooman](#) syntymiseen. Samoin silmän tulehduksellisen tilanteen hoitoon käytettävät kortikosteroidivalmisteet voivat nopeuttaa kaihin ilmaantumista tai aiheuttaa glaukoomaa.

Taudin toteaminen

[Sarkoidoosia](#) epäiltäessä määritetään laboratoriotutkimuksina usein veren ACE- ja lysotsyymi-entsyymipitoisuudet. Lisäksi tehdään keuhkojen alueen röntgen- tai tietokonekerroskuvaus. Vuorokausivirtsan kalsium-määritys kuuluu myös tutkimuksiin.

Silmän alueen sarkoidoosi todetaan silmälääkärin tutkimuksissa. Sarkoidoosia sairastavien potilaiden on hyvä tarkistuttaa silmien terveydentila silmälääkärillä kertaalleen taudin toteamisen yhteydessä ja jatkossa säännöllisesti silmälääkärin ohjeiden mukaan. Silmälääkäri tutkii näöntarkkuuden ja silmänpaineen sekä suorittaa silmän biomikroskooppitutkimuksen.

Silmän biomikroskooppitutkimuksessa löydöksinä voi olla tulehduksellisia muutoksia

silmän eri alueilla, näköhermonpään turvotusta ja tarkan näön alueen turvotusta. Jos kyseessä on ns. granulomatoottinen tauti, voivat tulehduksen kohteina olla myös näköhermo ja kyynelrauhaset. Jos sarkoidoosi aiheuttaa silmän sisäisen tulehduksen, on kyseessä usein ns. molempien silmien uveiitti.

Silmälääkäri voi ottaa kudoksenäytteen silmän sidekalvolta. Muita tutkimuksia voivat olla kudoksenäytteen otto iholta ja imusolmukkeista sekä keuhkohuuhtelunäyte.

Hoito

Silmän alueen sarkoidoosi voi hiipua itsestään taudin luonteesta johtuen. Tarvittaessa hoitona käytetään kortikosteroideja, metotreksaattia ja biologisia lääkkeitä.

Artikkelin tunnus: dlk01253 (027.072)

© 2022 Kustannus Oy Duodecim